

STRAŠIDLÁŘ

MEZI NÁMI CIZOKRAJNÝMI

STRAŠIDLY

HYNEK
KLIMEK

ILUSTRACE
ZDENKA
ŠTUDLAROVÁ

Hynek Klimek

STRAŠIDLÁŘ

Mezi námi cizokrajnými strašidly

Ilustrace Zdeňka Študlarová

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou Bambook
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 6379. publikaci

Odpovědná redaktorka Magdalena Jimelová
Jazyková úprava Gabriela Janů
Návrh obálky Zdeňka Študlarová
Grafická úprava a sazba Šimon Jimel
Počet stran 64
První vydání, Praha 2016
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2016

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

ISBN 978-80-271-9449-0 (ePub)

ISBN 978-80-271-9448-3 (pdf)

ISBN 978-80-247-5628-8 (print)

OBSAH

Průvodce se představuje	5
O tulení ženě	7
Proč víla naříkala	10
Další skotská i jiná britská strašidla a tajemné bytosti	14
Jak se trollové změnili	18
O chrabrém rekovi a obludném obrovi.	21
O dvou starogermánských strašidlech	25
Proč z Roklanského jezera zmizeli pstruzi	28
O sklářském skřítku Durandlovi	33
O tajemných jevech	36
Co číhá v jezeře	38
O smutném vlkodlakovi.	42
O některých slovenských strašidlech	46
Jak pasačka s pomocí kocoura zvítězila nad babou jagou . .	51
O lešijích	57
O harpyjích, vykonavatelkách trestu	61
Vypravěč se loučí	64

PRŮVODCE SE PŘEDSTAVUJE

Nepochybně to byla správná volba, že za vypravěče Strašidláře o cizokrajných strašidlech jsem byl vybrán právě já, álfr, nebo chcete-li, severský elf, jak se nám také říká. Vypravili se za mnou kvůli tomu až do mé domoviny, Švédska, ale nemuseli mě přemlouvat. Je totiž jisté, že žádný jiný by to tak dobře jako já nedokázal.

My álfrové jsme totiž moudří a vzdělaní a vedle přírody máme velice rádi také kulturu, samozřejmě včetně knih, a tak mě těší, že se na jedné z nich mohu podílet. Pokud jde o mne samotného, jmenuji se Aelfbeorth a stejně jako mí krajané žiji ve svém vzdušném zámku v korunách stromů. Ty zámky jsou zhotovené tak důmyslně, že je žádné lidské oko nikdy nespatří. Žádný člověk totiž není tak dokonalý jako my, patřící k světlým álfrům. Na světě jsme byli dávno před lidmi, a protože jsme nesmrtelní, za ten čas máme velikánský přehled a ohromné znalosti o všem možném. Výtečně také umíme střílet z luku, což se nám hodí na ohavné skřety.

Našimi příbuznými jsou alpové z rakouských, německých a italských velehor Alp. Ti jsou nám álfrům podobní. Ve Francii, Nizozemsku a Belgii žije trpasličí druh elfů.

Pro vás, kteří jste o nás álfrech ještě neslyšeli, velice stručně uvedu jen to nejdůležitější, o čem jsem se ještě nezmínil, tedy že velcí jsme podobně jako lidé a vzhledem se od nich moc nelišíme, i když jsme krásnější. Máme ušlechtilé tváře, štíhlé postavy a slušivé, špičaté uši. I naše družky jsou krásné. Lidé nás mohou spatřit jen tehdy, když my sami chceme, aby nás viděli. A chcete-li se o nás dozvědět víc, přečtěte si knížky od pánů Andersena a Tolkiena. Těm jsme dovolili poznat nás dokonale a prozradili jsme jim o sobě téměř všechno. Takže já se tím nyní nemusím zdržovat a pustím se do vyprávění.

Předesílám, že je mi jasné, že vám mohu odvyprávět pouze zlomeček z toho, co o tajemných bytostech z Evropy znám, a musím udělat velice úzký výběr. Jsem si ale jistý, že ani tak vás nezklamu. Takže začínám od britských ostrovů.

O TULENÍ ŽENĚ

Na západním pobřeží Skotska vyplouvají občas za slunných dnů, kterých je tady poskrovnu, z Atlantského oceánu tulení ženy. Vylezou na břeh, svléknou si tulení kůži a jsou z nich krásné dívky. V lidské podobě se slastně vyhřívají ve slunečních paprscích.

Bývá to na odlehlých místech, ale jak dokládají zdejší pověsti, není vzácnou výjimkou, že je některý z místních usedlíků uviděl. Mládenci, kterým se to poštěstilo, byli do jednoho přímo okouzleni. Jakmile ale tulení ženy zahlédly, že je někdo pozoruje, okamžitě na sebe natáhly tulení kůži a zmizely v oceánu.

Několika mládencům se však podařilo obezřetně se k slunici se tulení ženě nepozorovaně přiblížit a tulení kůži jí sebrat. Bez ní se nemohla proměnit v tulenici. Běda však, pokud některý kůži roztrhl anebo jinak poničil. Tulení ženu tím rázem zahubil.

Když chtěl, aby s ním tulení žena v lidské podobě zůstala, musel její tulení kůži schovat, a to tak dobře, aby ji nenašla. Toho, kdo se její kůže zmocnil, sice poslušně následovala, a když si ji přivedl domů, obvykle mu byla dobrou družkou. Přesto ale svou tulení kůži neustále hledala. Pokud ji našla, při první vhodné příležitosti s ní nepozorovaně odešla a vrátila se do moře mezi tuleně. To i v takových případech, kdy se svým únoscem vydržela dlouho a zdálo se, že je se svým osudem spokojena.

Tulení ženy nebyly haštěřivé, mužům neodmlouvaly a byly velmi pracovité. Jejich ztráta, když nenadále lidského druha opustily, byla pro každého, komu se to stalo, velice trpká.

Jednu z tuleních žen si přisvojil šikovný mládenec na mořském břehu u Dunure. Vroucně ho prosila, aby jí tulení kůži vrátil, protože miluje mladého tuleně, se kterým chce mít rodinu, a jeho by nemohla mít ráda. Neoblomil ho ani její usedavý pláč. O kůži, kterou pevně svíral v náruči, se s ním nepřetahovala, aby neublížila sama sobě. Když bylo jasné, že mladík neustoupí, se sklopenou hlavou ho následovala do jeho domu.

Opatřil jí šaty a ona pak v domácnosti i malém hospodářství poslušně plnila vše, co od ní požadoval. K mladíkovým pokusům o sblížení ale zůstávala chladná a netečná. Ani jedinkrát se na něj neusmála. Nezaslechl od ní ale ani žádnou výčitku. Ostatně, promluvila jen málokdy, pouze když měla potřebu se blíže zeptat na něco, co chtěl, aby udělala. Jinak mlčela.

Jednou, když jako obvykle po ránu odešel k moři na rybolov, uklízela v chalupě. Napadlo ji přitom vysmýčít také pavučiny pod střechou, přesahující čelní zeď. Když je koštětem ometala, spatřila, že v jednom místě se cosi matně leskne. Přitáhla si tam lavici a na špičkách dosáhla k tomu, co upoutalo její pozornost. Byla to tulení kůže, kterou tam mladík, poté, co se jí zmocnil, nacistal do štěrbin pod střešním trámem.

Když se muž vrátil z rybolovu, tulení ženu v domě nenašel. Hlavou mu blesklo podezření a stejně jako předtím ona přitáhl na půdě k štítové zdi domu lavici. Postavil se na ni, aby dosáhl pod střechu, a zašátral prsty ve štěrbině. Dosáhl daleko, ale štěrbina byla prázdná. Zlostný a rozmrzelý zaklel. Bylo mu jasné, co se stalo.

„Copak ti se mnou bylo špatně, nevděčnice zatracená?!“ vybuchl zlostně.

V rozpoložení, do jakého jej zmizení tulení ženy přivedlo, neměl doma stání. Vydal se na břeh moře a podmračený zlobně hleděl do vln.

„Potvoro mizerná!“ křikl a zahrozil pěstí.

Náhle zahlédl v příboji cosi tmavého. Blížilo se to a jemu se sevřelo u srdce. Byla to tulení žena. Jeho tulení žena! Zloba ho rázem opustila.

„Vrací se ke mně! Pochopila, že jsem lepší než nějaký hloupý tuleň,“ pomyslel si s pocitem hřejivého uspokojení.

Doplula až ke břehu. Zvedla se z vody a objala hrdě se usmívajícího mládence ploutvemi. Její stisk byl pevný. Nemohl se jí vysmeknout.

„Teď zase ukážu já tobě, jaké je to u nás,“ řekla, stáhla ho do moře a odplula s ním do mořské hlubiny.

PROČ VÍLA NAŘÍKALA

V kamenném domku obklopeném vřesovištěm ve skotské vrchovině Highlands panovala smutná nálada. Bělovlasý muž ležel na loži u stěny naproti dvěma malým oknům, přikrytý po krk houní z ovčí vlny. Druhý, podstatně mladší, seděl skloněný u stolu s hlavou sevřenou v dlaních. Lokty se opíral o stůl. Ticho rušil jen sípavý dech starce a jeho občasné trhavé zakašlání.

„Dej mi prosím čaj, potřebuji se napít. Ale napřed ho přihřej, ať není studený,“ protrhl poslěze mlčení starý.

„Ano, otče,“ odvětil mladík.

Zvedl se od stolu, naběračkou nabral z velkého hrnce na stole čaj, přelil ho do menšího a popošel ke kamnům, ve kterých plápolal oheň, aby splnil otcovo přání.

„Až mi ho podaš, jdi ven a dělej něco kloudného. Nemusíš tu u mne vysedávat celý den jako hromádka neštěstí. Stačí, když se vrátíš, až se začne stmívat. Do té doby určitě nebudu nic potřebovat,“ vybídl starý syna.

„Ano, otče,“ dostal stejnou odpověď jako předtím.

Když mladík odešel, stařec zavřel oči a pokusil se usnout. Sen ale nepřicházel. Cítil, že života mu již příliš nezbývá, a mysl mu tížila starost o syna. Víc dětí neměl, žena mu krátce po porodu zemřela. A syn byl ještě příliš mladý na to, aby na samotě v drsných podmínkách vrchoviny zvládl žít sám a starat se o dům a hospodářství, byť nebyly velké. Přesto by odtud neměl odejít, aby se udržela dlouhá tradice našeho rodu, zvažoval stařec.

Když se mladík vrátil, světla, vnikajícího do místnosti oknem, začínalo valem ubývat.

„Zahnal jsem ovce na noc do ohrady a vyčistil holubník,“ oznámil a zeptal se, zdali otec něco nepotřebuje.

Chtěl znovu jen teplý čaj, jídlo ne. V noci je pak vytrhl ze spánku nářek. Teskné kvílení, které se ozývalo přímo u domu. Syn vyskočil z postele a spěchal otevřít dveře, aby se podíval, kdo tam tak nařiká. Poté vyšel i ven. Sotva vykročil ze dveří, nářek ustal. Tma nebyla taková, aby nezahlédl nějakou postavu, byla-li by tam. Nikoho ale neviděl, a tak se po chvíli, kdy se marně rozhlížel do všech stran, vrátil dovnitř. Po chvíli se teskné kvílení ozvalo znovu.

„Už nechod' ven! To je jedna z banshee, lkající víla,“ řekl mu stísněně otec.

„Přišla oznámit, že se mám připravit. Nám, kterým v žilách koluje keltská krev, lkající víly prozrazují tři dny předem, že zemřeme, abychom mohli ještě zařídit, co je třeba, než přijde smrt,“ dodal již vyrovnanějším hlasem.

Mladík se zimničně zachvěl. Z hrdla se mu vydralo zavzlyknutí.

„Neplač, nenaříkej, tím nic nezměníš! Já už řadu dnů vím, že zemřu, a jsem s tím smířený. Musím ti ale říct, co bys měl udělat, až tady nebudu,“ řekl a jeho slova přitom podbarvoval nářek, doléhající zvenčí.

„Neodcházej odtud. Zůstaň tady a žij tak, jako jsme tady žili předtím a před námi naši dědové a pradědové se svými rodinami. Nemyslím si, že by se ti jinde vedlo lépe. Nenech se zlákat, kdyby ti kdokoliv říkal, že život někde ve městě je lepší. Přivyklý jsi tady a těžko by sis tam zvykal. Zůstaň, ale nezůstávej sám. Starej se dál o dům a celé hospodářství,

víš přece, jak je co třeba dělat. Najdi si ženu a založte rodinu. Pak si budeš žít spokojeně,“ promlouval umírající k synovi, tiše naslouchajícímu se sklopenou hlavou.

„A chraň se víl! Lkající víla odejde, až nastane ráno dne, kdy zemřu. Jsou však i další, jak dobře víš z mého vyprávění. Nezapomínej, že na první pohled nejsou k rozeznání od dívek lidského rodu. Chodí bosé, ale tak tady na vrchovině chodívá většina dívek i dospělých žen. Bezpečně poznat je můžeš jediné podle toho, že v očích nemají zorničky, jen duhovku, někdy i červenou nebo výrazně zelenou. Musel bys jim ale stát tváří v tvář, abys jim hleděl do očí, a to už bys byl ve velkém nebezpečí, pokud bys jim byl v takové blízkosti. Nechoď proto nikdy k Pahorkům víl a nevšímej si jejich lákání z vřesovišť!“ nabádal syna.

Poté mu řekl ještě mnohé, co považoval za potřebné mu ještě připomenout, než navždy zavře oči. Lkající víla u jejich domu po celé dvě další noci lkala dál. Třetí den po ránu starý muž zemřel, lkající víla však neodešla.

Po pohřbu a návratu ze hřbitova seděl osiřelý mladík opět ve světnici v domě u stolu s hlavou podepřenou v dlaních. Truchlil a žehral na trpký úděl, který mu připadl po smrti otce. Jeho upřímně míněné rady ustoupily do pozadí, trápil se úzkostí ze samoty.

Náhle ho z neradostných myšlenek vytrhl zpěv. Nádherný, zvučný dívčí hlas. Doslova jej to vymrštilo od stolu a hnalo ho to ven, aby se podíval, kdo tak překrásně zpívá. Pěvkyně šla po cestě u jejich chalupy a byla krásná jako její hlas, až se mu sevřelo u srdce.

„Kam jdeš?“ vypravil ze sebe. Nic moudřejšího ho nenapadlo.
„Na zábavu, budu tam zpívat, a tak si to procvičuji,“
odpověděla se smíchem.

„Mohl bych jít s tebou?“ zeptal se.

„Mohl, proč ne. Tak pojď!“ vyzvala ho.

Ani na okamžik se přitom nezastavila v chůzi a lehkým rychlým krokem pokračovala dál ke kuželům hor, kam cesta vedla. Přidal se k ní, ale ani jednou k němu neotočila hlavu a držela se o kousek před ním. Měl co dělat, aby jí stačil, přestože pokračovala ve zpěvu. Dech jí však zjevně postačoval, a tak ani na chvíli nezvolnila tempo, aby si oddechla, ani nepřestala zpívat.

Neznal ani jednu z jejích písní. Byly o přírodě, o horách, o vysočině, o lásce a připadaly mu úžasné. Došli spolu tak k první z hor se svahem od úpatí až téměř do poloviny porostlém vřesem a jalovci. V rozsedlině tam zurčel potok a v malém vodopádu padal do nevelikého jezírka, spíše tůně. Postávala u ní celá skupina dívek. Mladíkova průvodkyně teprve tady přestala zpívat.

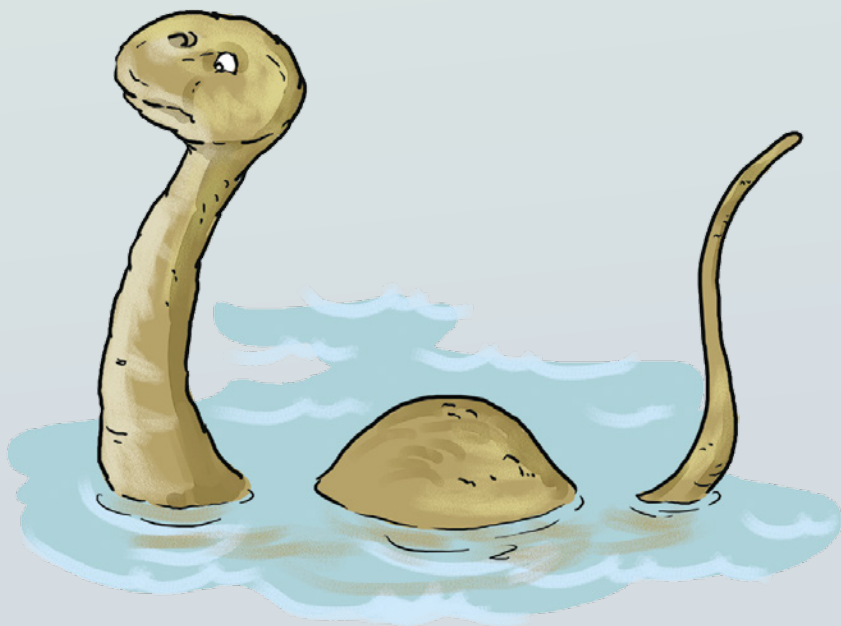
„Vedu hosta!“ zvolala na ně a teprve poté se poprvé obrátila k němu.

„To jsou mé sestry,“ řekla a znovu se dala do zpěvu.

Všiml si, že v jejích očích zahlédl cosi zvláštního. Měly chrpově modrou barvu, ale chyběly v nich zorničky. Než domyslel, obklopily ho ostatní a strhly do kola. Dvě, každá z jedné strany, jej držely pevně za zápěstí. Nedalo se jim vytrhnout. Točily se s ním a poté k smrti unaveného ho s sebou táhly. Posléze stále vyčerpanějšího vláčely. Pěvkyně zrychlovala a její písně se změnily v kruté. Zvedla se mlha a studený vítr přihnal z moře dešť. Smějící se banshee však vířit v kole s nebohým mládencem nepřestaly. Ustaly, až když zcela umdlel a ztratil vědomí. Už ho nenabyl, ale rovněž již nezůstal osamělý. Odešel za svým otcem.

DALŠÍ SKOTSKÁ I JINÁ BRITSKÁ STRAŠIDLA A TAJEMNÉ BYTOSTI

Nejznámější tajemnou bytostí nejen ze Skotska, ale z celé Velké Británie, je nepochybně lochnesská příšera, místními familiárně nazývaná Nessi. Ta ale nepatří mezi strašidla, avšak do říše fantazie asi ano. Docela početná skupina Nessiných příznivců, mezi kterými je i několik vědců, ovšem tvrdí pravý opak. Tedy že ve velice hlubokém a přes 40 kilometrů dlouhém jezeře Loch Ness, které je v podzemí propojeno s dalšími jezery, skutečně pobývá. Skrývá se podle nich kdesi v hlubokém příkopu na dně anebo v nějaké podvodní jeskyni. V každém případě si získala takovou celosvětovou proslulost, jaké hned tak někdo nedosáhne.

Dobrotivými bytůstkami jsou ve Skotsku i jinde na britských ostrovech browniové, skřítki hnědé barvy. Tyto malinkaté mužíčky málokdo spatří, protože nemají rádi, když se na ně někdo dívá. Tam, kde se k nim chovají dobře, však

pomáhají. Zahánějí myši, aby se neusadily v domě ani ve stájích a chlévech, a dělají i drobné domácí práce. Kupříkladu pomohou s úklidem v zastrčených koutech, kde občas nějaká špína bývá. V noci, výlučně ale potajmu, pomáhají i s různými pracemi v hospodářství či v dílnách. Když někdo někde něco zapomene nebo vytrousí z kapsy, kupříkladu minci nebo náradí, donesou to a položí na místo, kde jsou věci

na očích a snadno se najdou.

Podobně jako český Hajaja anebo dánský Ole Zavřiočka na sebe berou i úlohu uspávačů. Uspávají nejenom malé děti, ale občas i dospělé. Těm šeptávají do ucha různá vyprávění, nezřídka romantická. Někdy ale i hrůzostrašná, způsobující strašidelné sny.

Dělají i další užitečné věci a vyžadují za to jen miskou mléka a drobtů z chleba nebo nejraději z koláče, které se pro ně dávají na práh u vchodových dveří. Pokud to někde začnou zanedbávat, odejdou, a odkud odešli, tam se obvykle přestane dařit.

Stejně jako ve Skotsku, také v Irsku a Walesu koluje množství pověstí o banshee. Obdobně jako ty ve Skotsku mají oči bez zorniček a obvykle se spíše jako ty skotské jen ozývají, ale neukazují. Jejich oděv je stejně jako u skotských banshee jednoduchý a má světlou nebo čistě bílou barvu, rovněž nenosí boty.

Irské banshee jsou ale ještě úskočnější než jejich další britské kolegyně. Dokáží se proměnit v lasice, hranostaje anebo šedé vrány, a snadněji se tak pohybují krajinou. Lehčeji se také dostanou do blízkosti toho, koho si vyhlédly. Teprve u něj na sebe berou svou pravou vílí podobu.

O lkajících vílách, které svým nárkem ohlašují příchod smrti u domu těch, kteří za tři dny zemřou, se ví rovněž ve francouzské Bretani. I tady se ale zaměřují výlučně na potomky Keltů. Ve střední Evropě je jejich obdobou velice zřídka se objevující půlnočnice. Jejich smutnou úlohu tady v lidových vyprávěních převzali teskně houkající sýčci.

V Anglii, kde podobným vílám říkají fairies, je ale ještě jiný druh víl, pixie. Podobně jako stromové víly dryády, původem z Řecka, ale od starověku postupně rozšířené na většině evropského kontinentu, jsou i pixie okřídlené a velké jen jako ptáci. Největší dorostly zhruba čtvrt metru výšky. Mají pestrobarevná motýlí křídla a výjimečně, jen hrstka z nich, i průsvitná. Jsou šprýmařky a mají rády suchý, avšak někdy dost drsný anglický humor. V nestřežených okamžicích shazují lidem z očí brýle na zem, vytrhnou jim věc, kterou drží v ruce, a pohodí ji do bláta či do vody anebo s ní uletí a dělají i spoustu dalšího, co samy považují za taškařici. Nezáleží jim na tom, že postiženému přivodí nesnáze a škodu.

Jsou ale tak krásné a svůdné tak, že zejména nerozvážné mládence dokáží poblouznit. Koho však zlákají, aby se za nimi vydal, když před ním poletují, ten nedopadne dobře. Přinejmenším zabloudí, a to ještě má štěstí, že neskončil mnohem hůř. Podobně jako většina víl i pixie škodolibě zavádějí zmámené do nebezpečí, obvykle do bažin, neprostupného trnitého roští či na strmé srázy.

K velmi nebezpečným strašidlům patřili ve Skotsku a Irsku trollové. Pár z nich se dostalo i do Walesu. Tito potomci obrů nepocházejí odtud, ale pronikli sem spolu s kdysi velice obávanými nájezdníky z Norska, bojovnými Vikingy, na jejich lodicích. Ti správně předpokládali, že obyvatelé Británie budou svou domovinu bránit. Proto si trolly, kteří patřili k nejbojechtivějším a nejkrutějším, vzali s sebou jako vydatné pomocníky.

Jak zaznamenaly pověsti, tyto vlastnosti jim na britských ostrovech zůstaly. Nenávist k lidem jim byla vrozená, a tak škodili, kde mohli. Někteří padli v bitvách a jen málokterí se vrátili s Vikingy zpátky do Norska. Několik trollů se v pro ně novém prostředí, kde nechybí jimi oblíbené hory, usadilo. Časem zřejmě zpohodlněli, upřednostňují vlastní klid a lidi již nechávají na pokoji. K trollům se ale ještě vrátím. Jen jsem mezi britskými strašidly nechtěl pominout tyto přesídlené.

JAK SE TROLLOVÉ ZMĚNILI

Rodištěm a domovinou většiny trollů je Jotunheimen na severu Norska. V překladu do češtiny znamená jeho jméno Domov obrů. Na území, které zabírá, by se vešly dvoje Krkonoše. Déle než půl roku tady leží sníh, a led na šedesáti ledovcích je zde trvale. Zdejší hory mají na dvě stovky vrcholů a říká se, že mnohé z nich jsou zkamenělí trollové.

Tito potomci obrů totiž nesnášejí sluneční paprsky. Když se před sluncem neschovají a dopustí, aby na ně svítilo, po pár minutách ztuhnou a začnou se měnit v kámen, až zkamení úplně. Stává se to hlavně těm největším, velikým právě jako hory. Čím jsou totiž trollové větší, tím jsou hloupější. Co jim přebývá na velikosti, to jim schází na rozumu. Trollové gigantických rozměrů jsou také mnohem více zlí a nebezpeční než ti menší. Většinou vycházejí až za tmy anebo když je obloha pokrytá mraky. Mají rádi, když sněží.

Podle prastarých mýtů byli předchůdci trollů jiní obři, jotuni. Jejich otcem byl mocný Yzmir, ale protože chtěli vládnout sami, a ne ho jen stále poslouchat a plnit jeho příkazy, zabili ho. Z jeho těla pak vytvořili svět podle své představy. Ani oni však příliš moudrosti nepobrali, a tak jim v něm chybělo spousta toho, bez čeho nemohli přežít. Stihli ale ještě přivést na svět méně náročné trolly.

Ti zpočátku byli všichni obrovští. Vypadali jako lesem zarostlé vrchy, jejich oči jako jezera a jejich těla byla pevná jako kámen. V lišejníkem zarostlých obličejích měli veliké, zahnuté nosy, na rukou i nohou jen po čtyřech prstech a většina z nich dlouhý chlupatý ocas. Nebylo vzácnou výjimkou, že některý z trollů měl dvě a několik z nich tři hlavy. Nenáviděli lidi, které požírali, podobně jako zvířata, kterými se hlavně živili. Doplňkem jejich stravy byly lesní plody, kterých na jaře, když sešel sníh, a poté v létě a z kraje podzimu, než sníh zase napadl, rostl v jejich domovině dostatek. Běžně se dožívají tisíců let.

Stejně jako lidi nenáviděli trollové všechny lidské

výtvary, zejména stany a chatrče. Jakmile nějaké uviděli, spěchali je zničit. Některým z těchto siláckých tupounů se ale časem docela zalíbili Vikingové, protože byli bojechťiví a nelítostní jako oni sami. Proto se rozhodli provázet je při jejich kořistnických výpravách. Nejednen z nich se ovšem zpátky do domoviny již nikdy nevrátil. Někteří padli v boji a část z nich natrvalo zůstala v místech, kam je Vikingové na lodicích dovezli, zejména na severu Británie. Někteří tam zkameněli, když se nestačili včas skrýt před sluncem, a z jiných, jak jsem vám již přiblížil v předchozí kapitole, se stala zdejší obávaná strašidla.

Od časů středověku se trollové, a to jejich stále větší část, začali postupně zmenšovat a přizpůsobovat se okolnímu světu. Již za středověku zachytily některé pověsti trolly malé jako trpaslíky, a dokonce i maličké jako myšky. Nebyli už tak nebezpeční jako jejich předci, ale potměšilost a chuť škodit lidem většině trollích mrňousů zůstala. Stále více se však mezi nimi

začali objevovat takoví, kteří s lidmi vycházeli v dobrém.

Někteří se s lidmi docela spřátelili. Ti již vůbec neškodí. Spávají ve chlévech a kolnách u statků a tam, kde jim dávají ovesnou kaši s mlékem, což je pro trolly ta největší lahůdka, si na oplátku hrají s dětmi, aby dospělí měli víc času pro sebe.

Horale a později horolezci a turisté, ve stále větší míře přicházející do trolly

obývaných končin, jim začali stavět z plochých kamenů jejich napodobeniny, kamenné mužíky. Trollům se tyto sošky, byť nedokonalé a snadno zbořitelné, velice zalíbily. Oblíbili si je a ty, kdo jim tyto sošky postaví, nechávají na pokoji po celou dobu, kdy je mají na očích. O kamenné mužíky se pak starají a vytrestají toho, kdo je úmyslně poboří.

Vhodný okamžik si najdou. Škádli a občas i škodí těm, kteří touto, v současnosti již velmi rozšířenou zvyklostí, pohrdají. Vžil se názor, že z kamenů poskládaní mužíci jsou nejen symbolem porozumění mezi lidmi a trolly, ale protože jsou dělání v dobrém úmyslu, přinášejí také lásku na zemi.

○ CHRABRÉM REKOVI A OBLUDNÉM OBROVI

Ostrov Sjaelland je největším dánským ostrovem a rovněž je největším ze všech ostrovů v Baltském moři. Jeho název znamená česky Země moře neboli Mořská země. Na Sjaellandu je hlavní město Dánska Kodaň i někdejší hlavní město Roskilde. Z jeho pobřeží je vidět Jutský poloostrov ve Skandinávii.

Vypráví se, že za dávných časů, v pátém století, tady vládl král Hrothgar. Doba byla klidná, panoval hluboký mír, a tak se král rád oddával zábavám. Rozhodl se dát si kvůli nim v královském hradu postavit novou hodovní síň. Když byla hotova, pořádal početné plesy, kratochvilné zábavy, hodokvasy i další veselice. Provázela je pokaždé ryčná hudba, která doléhala až do bažin.

V nich sídlil nestvůrný obr Grendel. Napůl měl podobu lidskou a napůl divokého zvířete. Hudba, zpěv a hluk, které se nesly k jeho sluchu, ho rušily. Připadaly mu odpudivé a čím dál více ho dráždily. Do té doby byl nebezpečný jen neopatrným lovcům, kteří tu a tam zamířili za zvěří do jeho domovské bažiny. Obvykle se odtud již nikdy nevrátili. Grendel, živící se převážně zvěřinou, si jimi zpestřil jídelníček. Polapil je a snědl.

Netrvalo dlouho a hluk z královského hradu přesáhl míru, kterou byl ještě schopen snést, a tak se rozhodl udělat mu přítrž. Naneštěstí se veselice tentokrát protáhla až do ranních hodin. Mnozí z jejích účastníků byli unavení tancem a ne jeden z nich se i opil a někteří, rozvalení v křeslech nebo i na podlaze, tvrdě spali. A protože král byl velkomyslný a přestupky svých poddaných trestal málokdy, podobně dopadli i strážní, kteří měli hlídat.